

Rekordárak és klímavédelmi célok

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége legutóbbi elnökségi ülésén Csósz Tibor tanácsos tájékoztatót az idei nyári aratási adatokról és az őszi betakarítási helyzetről. A tájékoztatóból kiderült, hogy a klímaváltozásra sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani a gazdálkodóknak, és szó esett az utóbbi hónapokban lejátszódó inputár-robbanásról is.

A 2020–21-es gazdasági évben már az őszi vetéskor kedvezőtlen körülményekkel kellett a termelőknek szembenézniük, jelentette ki a tanácsos. A termelők már a búzánál is jelentős kiesést vizionáltak, de végül az időjárás miatt kialakult rekord alacsony vetésterület volt a fő ok (846 ezer ha). A repce termeléséhez az időjárási és az alkalmazható növényvédelmi feltételek egyre kedvezőtlenebbek, így a 300 ezer hektáros vetésterület már jövőre 250 ezerre, de akár 220 ezer hektárra csökkenhet, fogalmazott a tanácsos.

A kukoricáról a betakarítás eddigi állásánál elmondható, hogy már biztos a termés kiesés. A jelentések szerint ez a nagyobb arányú veszteség hazánkra korlátozódik. Az Európai Unió területén, és a szomszédos országokban a kukorica nem szenvedett el ilyen mértékű csapadékhiánnyal párosult hőstresszt, mint Magyarországon. Ennek következtében a tavalyi országos 8,3-8,4 millió tonnás eredményhez képest várhatóan 5,5 millió tonna terményre lehet számítani. Ilyen eredmény mellett az etanol-feldolgozás, a takarmány-előállítás és az export területén tervezett mennyiségek számai biztosan változnak majd ebben az évben, mondta Csósz Tibor.

Nem csak az ágazatot érinti az uniós és az orosz érdekelleten alapuló gázáremelkedés. A többszörös energiaárak hatással lesznek a termelésre és a fogyasztói árakra. Az árrobbanás és az ellátási gondok fennakadást okoznak a hazai műtrágya-előállításban és -ellátásban, a növényvédő szerek és a vetőmagok rendelkezésre állásában. A nagy kereskedelmi cégek sokszor bizonytalan szállítási határidővel igazolnak vissza rendeléseket a termelőknek. Hiába a terményárak jelentős emelkedése a 2020-as árakhoz képest, ha tavalyhoz viszonyítva a műtrágya négyszer annyiba, a komplex műtrágya több mint kétszeresébe kerül, a vetőmag 15-20 százalékkal, a növényvédő szer 20-30 százalékkal, az üzemanyag 25-35 százalékkal kerül többre, hogy csak néhányat említsünk, jelentette ki a tanácsos.

De jelenleg a növénytermesztés még talán jobb helyzetben van, mint az állattartó

ágazat. Az állattartó cégek olyan veszteségeket könyvelnek el napról napra, hogy rövid időn belül el kell döntenie a vezetőknek, hogy egyáltalán folytassák-e a tevékenységet. Az állatlétszámot viszont nem volna szabad csökkenteni, mivel az ország önellátása hústermékekből nagyon fontos lenne, ezért a kormányzatnak cselekednie kell. Nem tartható sokáig, hogy a sertésartók minden kilogrammon 100 forint veszteséget szenvedjenek el, de itt nyugodtan lehetne példaként hozni a költségekhez képest alacsony tejfelvásárlási-árat vagy a baromfitartók helyzetét. Ezt a költségnövekedést nem lehet kigazdálkodni ebben a szektorban. Ezen a folyamaton tudna tompítani az ágazaton belüli vertikális szerveződés, amely a legtöbb termékpályán egyelőre hiányzik hazánkban.

Természeti, politikai és gazdasági tényezők egyaránt befolyásolják a gazdálkodás rövid- és hosszú távú perspektíváját. A Magyarországra is kiterjedő klímamodellek azt jelzik előre, hogy a Kárpát-medence jobban ki van téve a globális felmelegedés hatásainak. A technológiaváltást nemcsak a természet kényszeríti ki, hanem az EU Zöld céljai is, ami a mezőgazdasági termelésre egyelőre beláthatatlan hatással lesz. A MOSZ fontosnak tartja a környezeti fenntarthatóságot, de ezt a gazdasági és szociális fenntarthatósággal egyensúlyban lehet csak megteremteni, jelentette ki a tanácsos.

Vélhetően a napokban elkészül a hazai KAP stratégiai terv, ami 2023. január 1-től meghatározza a gazdálkodás támogatási kereteit. A terv egyik sarkalatos része lesz az Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP), aminek elemeit alkalmazni kell az uniós támogatás fejében. A MOSZ véleménye szerint úgy kell kialakítani a rendszert, hogy a gazdaság egy részének AÖP alá vonása mellett a teljes területre igénybe lehessen venni a támogatást. A MOSZ törekedni fog arra, hogy a KAP-terv ismeretében 2023 elejéig minden elérhető információt megadjon a tagjai számára ahhoz, hogy annak meg tudjanak felelni.

A jövőben még nagyobb hangsúlyt kell helyezni az öntözésre. Az elmúlt években a kormányzat erőfeszítéseinek eredményei még nem tapasztalhatók az öntözés területének növekedésében. Hiányoznak továbbra is az adminisztrációs egyszerűsítések, a költségredukálási és a komplex vízrendezési, -megtartási lépések, a természetes és mesterséges vízvisszatartó területek kialakítása. De hiába építenek ki bármilyen infrastruktúrát, a vízhiány ezt bármikor felülírhatja, mert felszíni vizeinket tekintve nagymértékben ki vagyunk szolgáltatva a szomszédos országoknak. Az öntözött területek növelésének további akadálya a földtörvény alkotta szinte állandósult bizonytalanság, ami az aktuális földhasználókat terheli. Egy öntözőrendszer kiépítése százmilliósi tétel is lehet, aminek van egy minimális megtérülési ideje. De ha ezt az időszakot nem fedi le az érvényes bérleti szerződés, akkor eleve kudarcra van ítélve a kezdeményezés. A mostani osztatlan közös tulajdon megszüntetésére tett erőfeszítések ugyancsak gátolnak bármiféle tervezést, mert a megváltozott használati rend miatt a földhasználati jog bejegyzése jelenleg gondot jelenthet a földhasználók számára.

A következő években vannak megoldandó feladatok az ágazatban a gazdák mindennapi feladatai és a kormányzat törvényalkotási szintjén egyaránt. Az egyeztetés és a jó döntések után lehet a szektort megfeleltetni a versenyképességnek, és a mai kor fogyasztói követelményének, a fenntarthatóságnak, mondta végezetül Csósz Tibor.

H. Gy.